

Underholdning

Som mange andre offentlige aktiviteter i Rom havde også underholdningen oprindeligt et religiøst udgangspunkt. De såkaldte ludi, legene, var et årligt festspil viet til Jupiter med optog, ofringer, ofringer, musik, teater med mere. Efterhånden blev underholdningen den centrale del af disse ludi, der voksede i antal, og formålet blev udover underholdning både politisk og kulturelt identitetsskabende for det romerske samfund. De tre vigtigste dele af ludi var hestevæddeløb i cirkus, skuespil i teatret og gladiator- og dyrekampe i amfiteatret.

Cirkus Maximus i Rom var den største væddeløbsbane med plads til 250.000 tilskuere, der tiljublede vognstyrene fra de fire hold, der konkurrerede om at få deres vogn, forspændt med fire heste, først over målstregen. Der blev kørt syv omgange, i alt ca. 5 km. på den 650 meter lange og 125 meter brede bane. De fleste vognstyrene var slaver eller frigivne, og blandt de sidstnævnte kunne særligt dygtige blive berømte og velhavende. Holdene havde hver sin farve, rød, grøn, blå og hvid, og der var en udpræget fankultur med fanatisk støtte til holdene og fjendskab mod de andre hold og deres fans.

Circus. Model af Circus Maximus. © Scanpix

På mange måder minder det om nutidens fodboldfans, hvor tilhængere, de såkaldte "tifosi" fra de to store fodboldklubber i Rom, Roma og Lazio, er hinandens arvefjender. Det sidste væddeløb blev kørt i 549 e.v.t, og i dag er kun ganske få ruiner af det gigantiske bygningsværk bevaret, men selve væddeløbsbanens form er tydeligt genkendelig i landskabet lige nedenfor kejserboligerne på Forum¹.

¹ Forum: den centrale plads i antikkens Rom

Circus Maximus i dag © Scanpix

Teater

I teatrene kunne romerne opleve dramatiserede udgaver af mytiske, historiske og aktuelle begivenheder, der blev opført som enten komedier, tragedier eller pantomime. Det kunstneriske niveau har spændt fra formfuldendte klassiske stykker til banal eller ligefrem primitiv underholdning.

Emnerne for de letbenede teaterstykker var ofte eventyr og kærlighed med fokus på vold, grusomhed, utroskab og intriger. Altså ikke ulig mange af nutidens spillefilm, der hyppigt bruger stærkt forsimplede virkemidler, stereotype figurer, kriminalitet og vold blandet med kærlighed som ingredienser i en teknisk flot underholdning.

Gladiator- og dyrekampe

Mest kendt er dog gladiator- og dyrekampe, der var meget bekostelige at afholde og derfor ikke fandt sted så ofte som væddeløb og teaterforestillinger. Oprindeligt var gladiatorerne krigsfanger, slaver eller forbrydere, der blev tvunget til at kæmpe indbyrdes eller mod vilde og eksotiske dyr som for eksempel løver. Senere kunne man også blive frivillig, professionel gladiator med mulighed for berømmelse og rigdom, hvis man var sejrrig, men også med risiko for en hurtig død, hvis man ikke var. Det kendteste amfiteater er Colosseum i Rom med plads til over 50.000 tilskuere. Til indvielsen i 80 e.v.t., der varede i 100 dage, måtte hundredevis af mennesker og tusindvis af dyr lade livet til ære for det romerske publikum.

Colosseum – amfiteatret i Rom står i dag som en forholdsvis velbevaret ruin © Scanpix

Manegen, hvor underholdning fandt sted. Under manegen fandtes et sindrigt system af celler, gange og elevatorer, så dyr og mennesker på dramatisk vis kunne gøre deres entré. © Scanpix

Nogle gladiatorer kæmpede med net og trefork, mens andre kæmpede med skjold og sværd. Deres våben og udstyr matchede hinanden, så der var sikkerhed for spændende og udfordrende dueller. Da gladiatorer var meget dyre at købe og træne, var det ikke alle kampe, der endte med en dødelig udgang. Kun få gladiatorer overlevede dog mere end 10 kampe.

Gladiatorer i kamp – mosaik fra Luxemborg, fra det andet århundrede e.v.t. © Scanpix

Hvad var formålet med at se mennesker kæmpe til døden eller kæmpe mod vilde rovdyr? En populær talemåde lyder: ”brød og skuespil” og antyder, at hvis kejseren blot sørgede for kornuddelinger og underholdning, så kunne han kontrollere det romerske folk. Der er givet noget om snakken, men der er også andre forklaringer.

Gladiatorer blev trænet til at udfylde forskellige roller, der kunne være romernes historiske modstandere som gallere eller thrakere. Måske var det romernes måde at understrege deres magt over både andre folkeslag i form af gladiatorer og over naturen i form af vilde, eksotiske dyr. Der har nok også været tale om et udtryk for samfundets værdier som kampdygtighed, mod og dødsforagt.

I kejserrigets tid kunne kejserne benytte kampene til at vise sig frem for folket og i graden af hyldest kunne kejseren måle sin popularitet som en slags Gallupundersøgelse.

Fra: historieportalen: <https://historieportalen.systeme.dk/?id=224>